

tele- wizja

SŁAWA I CHWAŁA

Dobryły końca dwa naj-
dłuższe chyba widowiska
telewizyjne w ówczesnym ro-
ku. Trzeba było dopiero
zwolnionych zdjęć i do-
wcipnego montażu, aby wy-
szło na jaw, że na studio-
nach RFN mieliśmy równie
do czynienia z piłkarską
choreografią, precyzyjnym
baletem na dwadzieścia
dwa pary nóg i jedną pił-
ką, jak i z teatralnym spek-
taklem doskonale wyreżyse-
rowanym przez trenerów
mistrzowskich ekip. W
owych montażach obcych
telewizji mistrzami piłkar-
skiego tańca okazali się
głównie Polacy, oni najpre-
cypjniej strzelali bramki
i najbardziej dysciolowo mu-
nifestowali swą radość;
zwolnione i przyspieszone
w rytm popularnych prze-
bojów zdjęcia z ich wystrę-
pów dyskutowały ten suk-
ces, a jeśli chciały cokol-
wiek parodiować, to raczej
poważnie zauroczenie fut-

bolem. Ale na ten spektakl
skurat wtedy, gdy kobczyła
się ładna wytrzymałość,
zapadła kurtyna.

Po czterech tygodniach
dobiłszy także do finału
najbardziej reprezentacyj-
nego przedziawienia ponie-
dzielkowego teatru tv.

Tylko serial telewizyjny,
i to potraktowany z naj-
większym patyzmem, mógł
podziwiaszając epicki ciężar
„Sławy i chwały”. W kame-
ralnych uwagach, zabudo-
wanych dyktą (nie cała to
prawda o scenografi, ale
jednak... z budżetu „Czar-
nych chmur” daloby się coś
wjąć) wychurzone z po-
wieści kwestie dialogowe,
będące tylko jednym ze
spokobów charakteryzowa-
nia postaci, tłumaczyły się
w sposób nieomal taki, w
jaki szkło hartowane diamen-
tem pragnie usprawiedliwić
swą kruchość: zgrzytem i
placiznowicą, dziwiękami
nie zharmonizowanymi z je-

go piękną wszakże, przezro-
czystą strukturą. Biorąc tak
wiele od Iwaszkiewicza,
adaptacja nie potrafiła na
się odplącić nazw pozorami
wierności, ta bowiem le-
ży nie tyle w odczorowieniu
(przykrojonej na użytek)
fabuły, co na współbrzmie-
niu z duchem tekstu, z kon-
cepcją poetycką i filozoficz-
ną pisarza. Ale tak właśnie
pojmowanej wierności trud-
no jest się domagać od ja-
kiejkolwiek adaptacji, ona
zawsze skazana będzie po-
kusą oryginalności, przeni-
cowania popularnych od-
czytań utworu. Gdy się po-
naśto ten zawiar znajduje
w rękach Lidii Zamkour,
wiadomo niemal z góry, że
otrzymamy dzieło jej wła-
sne, nie wolne od zawoistej
manery.

Pochwalając to artystycz-
ne ryzyko — a odchodzi ja-
koż chęć, by cytować odre-
żerskie deklaracje, jakich
pełno było przed emisją —

trudno w końcu nie współ-
czuć tym, którzy dzieło czy-
tali oraz tym, którzy „Sła-
wę i chwałę” poznali dopie-
ro z małego ekranu. Pierwi-
si, powiedzmy to sobie, są
w sytuacji trudniejszej, ale
niejako sami sobie winni,
gdy chcą przymierzać swe
wyobrażenia lektury do rzę-
dzącej się własnymi praw-
mi ekranizacji — drudzy
zaś na długo wypaczyli so-
bie istotę Iwaszkiewiczow-
skiego dzieła i życzyć im na-
leży cierpliwości we wła-
snych dochodzeniu do praw-
dy. Jedno, co będą musieli
wziąć na pewno, to prze-
interpretować dogłębnie po-
stać Janusza Myrzyńskiego,
zrzucić z siebie tę przekaza-
ną przez ekran sugestię, ja-
koby ów pośrednik kulturo-
wych treści między epoka-
mi, w swej biernej bezin-
teresowności dla spraw lu-

dzi i świata, zażywał się po
prostu moralnie, jak jakiś
nieużytkowany, odłożony na
półkę utwór techniki; i że
nie był tak sobie, w swym
mądrym sceptycznie, szur-
patorem, bo wówczas owo
„Rube” — miłczeń, rzucone
w twarz gestapowcowi by-
łoby tylko własną prowoka-
cją losu a nie gestem czło-
wieczeństwa.

O powieści tej zarysło się
mówić, że przynosi arty-
styczny zarys intelektualnej
i ideowej genealogii współ-
czesności; cokolwiek rzęzy-
kourne byłoby jednak pow-
tórzyć to w odniesieniu do
telewizyjnej adaptacji. Po-
cieszeniem może być fakt,
iż „Sława i chwała” opubli-
kowana ostatnio w serii
„Biblioteki XXX-lecia” zni-
knęła z półek księgarskich.

MIECZ

